

Förutsättningar för ett regionalt nätverk för klimatanpassning

Philip Thörn, Susanna Roth & Johan Strandberg

Författare: Philip Thörn, Susanna Roth, Johan Strandberg

Medel från: Länsstyrelsen Stockholm

Foto: Länsstyrelsen Stockholm

Rapportnummer: C 82

Upplaga: Finns endast som PDF-fil för egen utskrift

© IVL Svenska Miljöinstitutet 2015

IVL Svenska Miljöinstitutet AB, Box 210 60, 100 31 Stockholm

Tel: 08-598 563 00 Fax: 08-598 563 90

www.ivl.se

Rapporten har granskats och godkänts i enlighet med IVL:s ledningssystem

Innehållsförteckning

Sammanfattning	4
1 Introduktion	5
2 Aktörs- och intressentanalys	6
3 Nätverk för klimatanpassning i omvärlden.....	6
4 Dialogmöte	9
5 Slutsatser och rekommendationer	15
Referenser	16
Bilaga 1 – Program dialogmöte 28 november 2014	17

Sammanfattning

Syftet med detta uppdrag var att identifiera näringslivsaktörer i Stockholmsregionen vilka är intresserade av samarbete, kunskapsutveckling och erfarenhetsutbyte kring utvecklingen av nya lösningar för klimatanpassning. Därtill har målet med uppdraget varit att undersöka intresset från näringslivets sida att ingå i ett regionalt nätverk för klimatanpassning.

För att identifiera näringslivsaktörer vilka skulle kunna vara intresserade av att delta i ett regionalt nätverk för klimatanpassning genomfördes en aktörs- och intressent-analys. Inledningsvis genomfördes en bred inventering av potentiella företag i Stockholmsregionen som skulle kunna ingå i nätverket. I nästa steg kategoriserades de identifierade aktörerna och slutligen valdes de aktörer ut som skulle kunna tänkas vara intresserade av att medverka i ett regionalt nätverk för klimatanpassning.

Inom ramen för uppdraget genomfördes även en omvärldsanalys för att undersöka om det finns nationella och/eller regionala nätverk, vilka inkluderar näringslivet, i Danmark, Finland, Norge och Storbritannien. Endast i Danmark identifierades nätverk för klimatanpassning vilka specifikt involverar näringslivet. Några av de framgångsfaktorer som identifierades för nätverken i Danmark var att erbjuda tydliga affärsmöjligheter, erbjuda möjligheter att möta lokala beslutsfattare och myndigheter, erbjuda kunskapsutbyte samt att ha en god mix av både större och mindre företag som medlemsföretag.

Utifrån aktörs- och intressentanalysen bjöds aktörerna in till ett dialogmöte. Syftet med dialogmötet var att undersöka intresset från näringslivet att ingå i ett regionalt nätverk för klimatanpassning samt att undersöka hur ett sådant nätverk i så fall borde organiseras. Utifrån en enkätundersökning som genomfördes i samband med dialogmötet kunde det konstateras att företagen som medverkade tror att de kommer påverkas av klimatförändringar, menar att det finns affärsmöjligheter kopplade till anpassning och är intresserade av att medverka i ett regionalt nätverk för klimatanpassning.

Utifrån intressent- och aktörsanalysen, omvärldsanalysen samt resultaten från dialogmötet rekommenderar författarna att nätverket, om det etableras, bör fokusera på nya affärs- och samarbetsmöjligheter, omvärldsbevakning, erfarenhetsutbyte, utbildningar, nätverkande, kontaktskapande och match-making. Nätverket bör inkludera både privata aktörer och offentliga aktörer samt universitet/högskola och civilsamhälle. Det är dock viktigt att näringslivet inte hamnar i skymundan utan blir välrepresenterat i nätverket. Vidare rekommenderas Länsstyrelsen att fortsätta dialogen med näringslivet vad gäller etablerandet av ett regionalt nätverk för klimatanpassning och som ett nästa steg bör man bjuda in alla aktörer, vilka förväntas ingå i nätverket, till ett gemensamt dialogmöte

1 Introduktion

Klimatförändringar i form av till exempel ökad nederbörd, ökad temperatur och förhöjda vattennivåer, innebär utmaningar för vårt samhälle (SOU 2007:60). Samhällets sårbarhet för klimatförändringar beror dels på hur mycket klimatet förändras, dels på hur väl förberett samhället är för att möta och anpassa sig till nya förutsättningar. På regional nivå är det Länsstyrelsen som samordnar det regionala klimatanpassningsarbetet, d.v.s. arbetet med att anpassa samhället till de klimatförändringar som vi redan märker av idag och dem som vi inte kan förhindra i framtiden.

Länsstyrelsens regionala handlingsplan rörande klimatanpassning lyfter fram att etablerandet av ett nätverk skulle stärka det regionala arbetet med klimatanpassning. Enligt en enkätstudie som Länsstyrelsen genomförde 2013 finns det ett stort intresse och engagemang hos länets offentliga aktörer att aktivt arbeta med klimatanpassning och ett intresse för att etablera ett regionalt nätverk (Länsstyrelsen Stockholm, 2013). Hittills har dock näringslivet inte i någon större utsträckning varit involverade i Länsstyrelsens regionala arbete med klimatanpassning, trots att näringslivet är nyckelaktörer vad gäller utvecklandet och genomförandet av klimatanpassnings-åtgärder. Klimatförändringar kan innebära såväl hot som möjligheter för företag. Årligen genomför organisationen CDP en global undersökning kring företags klimatarbete. I en sammanställning över de nordiska företagens svar visar årets resultat att en rad affärsmässiga risker och möjligheter kopplade till klimatförändringar identifierades. Som exempel kan nämnas att företagen ser den största affärsmässiga risken från ökade inslag av extremväder som torka och ökad nederbörd, vilket till exempel skulle kunna skada lokaler och infrastruktur. Den största affärsmässiga möjligheten anses däremot komma från förändring av medeltemperaturen, vilket exempelvis skulle kunna generera ökad efterfrågan på kylning av byggnader (2050, 2014).

För att undersöka intresset från näringslivet att ingå i ett regionalt nätverk för klimatanpassning ansökte och beviljades Länsstyrelsen medel ur den Europeiska regionala utvecklingsfonden 2007-2013 för projektet ”Formering av nätverk för klimat-anpassning”. Länsstyrelsen gav i sin tur IVL Svenska Miljöinstitutet i uppdrag att identifiera näringslivsaktörer vilka är intresserade av samarbete, kunskapsutveckling och erfarenhetsutbyte kring utvecklingen av nya lösningar för klimatanpassning, samt att undersöka intresset från näringslivets sida att ingå i ett nätverk för klimat-anpassning. Uppdraget genomfördes under september-december 2014 av en projektgrupp bestående av Philip Thörn (projektledare), Susanna Roth och Johan Strandberg.

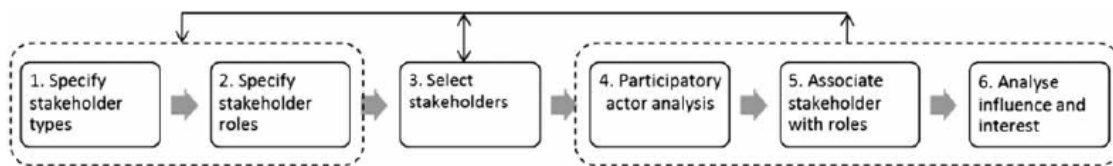
I denna rapport beskriver vi genomförandet och resultaten från projektet ”Förutsättningar för Formering av ett nätverk för klimatanpassning”. Rapporten inleds med en beskrivning av den aktörs- och intressentanalys som genomfördes med syfte att identifiera relevanta näringslivsaktörer. Därpå följer en beskrivning av den omvärldsanalys som genomfördes för att identifiera eventuellt förekommande nätverk för klimatanpassning, vilka inkluderar näringslivet, i omvärlden. Efter detta följer en redogörelse av det dialogmöte som anordnades med representanter för näringslivet, samt resultaten från den

enkätundersökning som genomfördes i samband med det mötet. Rapporten avslutas med författarnas slutsatser och rekommendationer vad gäller etablerandet av ett regionalt klimatanpassningsnätverk.

2 Aktörs- och intressentanalys

För att identifiera näringslivsaktörer som skulle kunna vara intresserade av att delta i ett regionalt nätverk för klimatanpassning genomfördes en aktörs- och intressent-analys. Analysen utgick från den metod för att identifiera och analysera aktörer och intressenter vad gäller klimatanpassning som utvecklats av André et al (2012), se Figur 1. Analysen fokuserade på de tre första stegen i metoden, dvs. att identifiera, inventera och kategorisera olika intressenter samt göra ett urval av intressenter.

Till att börja med gjordes en bred inventering av företag som skulle kunna ingå i ett regionalt nätverk för klimatanpassning. Inventeringen fokuserade på företag som är verksamma i Stockholmsregionen. Alla typer av företag inkluderades, det vill säga alltifrån egenföretagare och mikroföretag (färre än tio anställda) till stora företag. Särskilt intressanta var företag som tidigare visat intresse för klimatanpassning, t.ex. genom deltagande på klimatanpassningskonferenser, samt företag som är medlemmar i nätverken Stockholm Cleantech eller EnviroSweden¹. Listan kompletterades också med relevanta företag från projektmedlemmarnas nätverk.

Figur 1 Metod för att identifiera och analysera aktörer och intressenter vad gäller klimatanpassning. Källa: André et al, 2012.

Nästa steg innebar att de identifierade aktörerna kategoriserades efter verksamhets-områden som exempelvis vattenkvalitet, samhällsbyggnad och miljö- och klimat-konsultområdet. Slutligen så valdes de aktörer vilka skulle kunna tänkas vara intresserade av att medverka i ett regionalt nätverk för klimatanpassning ut.

3 Nätverk för klimatanpassning i omvärlden

En omvärldsanalys genomfördes för att undersöka eventuellt förekommande regionala eller nationella nätverk för klimatanpassning i Danmark, Finland, Norge och Storbritannien. Syftet med omvärldsanalysen var att undersöka om det fanns nationella och/eller regionala nätverk, vilka inkluderade näringslivet, och i så fall hur dessa var organiserade. Information inhämtades primärt från ländernas officiella hemsidor för klimatanpassning samt genom kortare telefonintervjuer med kontaktansvariga. Endast i Danmark

¹ Stockholm Cleantech är en plattform för miljöteknikföretag som verkar i Stockholmsregionen. EnviroSweden är en portal som samlar information om miljöteknikföretag i Sverige.

identifierades nätverk för klimatanpassning vilka specifikt involverar näringslivet. Det finns dock många exempel på hur andra aktörer, utöver näringslivet, organiserats i nätverk eller samarbeten som rör klimatanpassning i Finland, Norge och Storbritannien.

I Finland beskriver representanter för *Klimatguiden*² att det tidigare fanns en koordineringsgrupp på nationell nivå för klimatanpassning, vilken engagerade olika departement, forskningsinstitut, forskningsfinansiärer samt lokala och regionala myndigheter. Näringslivet var dock inte delaktigt i denna koordineringsgrupp. Även i Norge finns det nätverk och samarbeten kring klimatanpassning, exempelvis ”Framtidens byar” som samlar de 13 största städerna samt ett nätverk bestående av kommuner i Norge, med syfte att utbyta erfarenheter kring klimatanpassning på kommunal nivå. Näringslivet är dock inte en aktiv aktör i dessa nätverk. I Storbritannien finns det, enligt *UKCIP*³ inte några nationella nätverk som inkluderar den privata sektorn. Klimatförändringar är dock ett prioriterat område både nationellt och regionalt. I London finns exempelvis en klimatanpassningsstrategi från 2011. Erfarenheter från London har dock visat att det är svårt att engagera näringslivet i klimatanpassningsarbetet, enligt representanter från *Greater London Authority*. Det finns dock ett center för klimatförändringar i London, *London Climate Change Partnership* (LCCP), som består av både offentliga och privata aktörer. LCCP bedriver olika projekt som bland annat berör klimatförändringar. Till exempel har centret anordnat workshoppar med fokus på hur de kan stötta små och medelstora företag att utveckla klimatanpassningsstrategier, och om möjligheterna till ekonomisk tillväxt inom detta område.

Tvärtemot hur det ser ut i de övriga länderna finns det i Danmark flera exempel på regionala och nationella nätverk för klimatanpassning där näringslivet ingår. Nedan följer en kort beskrivning av tre sådana nätverk: *Dansk Industris Netværk om klimatilpasning*, *CLEAN* och *Danish Water Forum*.

Dansk Industris Netværk om klimatilpasning är ett nätverk med bara privata aktörer. Nätverket, vilket är en del av Dansk Industri, är medlemsfinansierat och består av både stora och små företag med affärsintressen kopplat till klimatanpassning. Vid bildandet av nätverket så skickades inbjudningar ut tillsammans med information om riskerna och möjligheterna med klimatanpassning, för att skapa engagemang för frågan, till ett stort antal företag. Nätverket anordnar olika typer av aktiviteter, t.ex. konferenser, nätverkande, rådgivning och politisk bevakningar, cirka 3-4 gånger per år. Företagens intresse att delta i nätverket är till stor del kopplat till möjligheterna att träffa beslutsfattare och att hålla sig uppdaterade om den politiska dagordningen vad gäller klimatanpassning, samt de affärsmöjligheter som nätverket medför. Nätverket har ett samarbete med Naturstyrelsen (motsvarande Naturvårdsverket) och med Köpenhamns kommun där de bland annat anordnat workshoppar för att inspirera med nya lösningar och metoder för klimatanpassning. Nätverket jobbar även med exportfrämjande och har t.ex. ett samarbete med New York stad kopplat till klimatanpassning.

² I Finland samlar klimatguiden.fi (<http://ilmasto-opas.fi/sv/etusivu>) information om klimatförändringar och anpassning. Webbtjänsten drivs av Finlands miljöcentral (SYKE), Aalto-universitetet och Meteorologiska institutet.

³ The United Kingdom's Climate Impacts Programme UKCIP (www.ukcip.org) erbjuder företag, organisationer och myndigheter praktiskt information och rådgivning vad gäller klimatanpassning

CLEAN är en nationell plattform inriktad på miljöteknik. Syftet med CLEAN är att stärka innovationer och teknologisk utveckling i både små och stora miljöteknikföretag, utveckla forskning inom klimat- och miljöområdet samt stimulera export av danska miljötekniklösningar. Klimatanpassning är en del av CLEAN:s verksamhet. Plattformen finansieras genom medlemsavgifter och projektfinansiering, och har ungefär 170 medlemmar, bestående av både stora och små företag, forskningsinstitut och myndigheter. CLEAN:s roll är bedriva konkreta projekt där medlemsföretagen kan hitta affärsmöjligheter. Plattformen ger medlemsföretagen möjligheter att träffa lokala myndigheter och beslutsfattare och visa upp lösningar inför kommande upphandlingar. Förutom projektarbete anordnar CLEAN nätverkande där företag och andra aktörer bjuds in till träffar samt ger medlemsföretagen stöd med internationalisering, där syftet är att hjälpa nätverkets medlemmar att verka utomlands.

Danish Water Forum (DWF) är ett nätverk för danska vattenorganisationer. Medlemmarna består av forskningsinstitut, myndigheter, vattenföretag- och konsulter samt entreprenörer. Nätverket arbetar brett med alla typer av frågor relaterade till vatten, varav en är klimatanpassning. Då nätverket startade upp år 2002 hade det delvis statlig finansiering då syftet var att stärka samarbete och forskningsutveckling, mellan Danmark och utvecklingsländer, vad gäller vattenrelaterade frågor. Idag finansieras nätverket via sponsorer, medlemsavgifter, EU-projekt och nationella projekt. När nätverket etablerades gick man ut brett och bjöd in ett stort antal företag till nätverket. Särskilt viktiga företag kontaktades personligen. Nätverket består både av större och mindre företag och har i dagsläget runt 50 medlemmar. Målet är att ha nätverksträffar fyra gånger om året. Nätverket anordnar ofta konferenser eller möten för att dela kunskap inom vattenområdet och informera medlemsföretagen om den senaste forskningen. De främsta anledningarna till varför företagen är intresserade av att medverka i nätverket är att DWF erbjuder en arena för kunskapsutbyte och möjligheter att träffa andra företag, myndighetsrepresentanter och akademien, vilket i sin tur kan leda till nya samarbeten.

Sammanfattningsvis ingår olika typer av aktörer i de danska nätverken för klimatanpassning. I vissa fall ingår endast privata aktörer medan i andra fall består nätverken av en blandning av företag, myndigheter och akademi. Klimatanpassning är inte alltid huvudfokus för nätverken, utan ingår ofta som ett utav flera fokusområden inom nätverkens verksamhet inom till exempel klimat eller miljöteknik.

Baserat på omvärldsanalysen ovan har följande framgångsfaktorer identifierats som särskilt viktiga för att etablera fungerande och attraktiva nätverk:

- Affärsmöjligheterna kopplade till klimatanpassning bör tydliggöras för företagen. Affärsmöjligheterna kan t.ex. finnas via nätverkens projekt, möten med beslutsfattare, exportfrämjande verksamhet eller konferenser.
- Att medlemsföretagen erbjuds möjligheten att möta lokala beslutsfattare och myndigheter, samt hålla sig uppdaterade om den politiska dagordningen.
- Nätverken erbjuder kunskapsutbyte och möjligheter för företagen att ta del av den senaste forskningen, både branschspecifik och sektorsöverskridande, vilket ger nya insikter.

- Nätverken har en god mix av större och mindre företag. Mindre företag kan lockas av att bli medlemmar i nätverk, vilka inkluderar större och mer etablerade företag. Större företag kan lockas av att bli medlemmar i nätverk vilka innehåller små men innovativa företag.
- I samband med att nätverket ska etableras kan det vara en god strategi att dels gå ut brett med inbjudningar till ett stort antal företag, men också att rikta särskild uppmärksamhet mot företag som identifierats som centrala aktörer.
- Statlig finansiering vid etableringen av nätverk underlättar.

4 Dialogmöte

Baserat på aktörs- och intressentanalysen genomfördes den 28 november 2014 ett dialogmöte med identifierade näringslivsaktörer (se bilaga 1 för dialogmötets program). Målgruppen var alla företag med verksamhet som skulle kunna påverkas av klimatförändringar och klimatanpassning, vilket inkluderar allt från förberedande utredningsarbete till tekniska lösningar och uppföljningsarbete. Alla identifierade företag fick inbjudningar till dialogmötet och särskilt viktiga aktörer kontaktades personligen.

Sammantaget skickades inbjudan ut till ungefär 950 företag i Stockholmsregionen. Av dessa identifierades cirka 100 företag som särskilt viktiga aktörer, varav ungefär hälften var små eller medelstora företag. Syftet med dialogmötet var att undersöka företagens intresse av att etablera ett regionalt nätverk för klimatanpassning och i sådana fall hur ett sådant nätverk skulle organiseras.

På mötet deltog tolv representanter (från elva företag) för både större och mindre företag och olika sektorer från exempelvis byggindustrin, arkitektur, flyg, försäkring samt miljö- och klimatkonsulter (se textruta 1 för en lista över deltagande företag).

Representanter från Länsstyrelsen i Stockholms län, Stockholms stad och SMHI deltog också på mötet.

- BAU
- Gisprocess
- IF
- Länsförsäkringar
- NCC Roads
- Pussel klimatkonsult
- Skanska
- Swedavia
- Tyréns
- Wavin
- White Arkitekter

Textruta 1. Deltagande företag på dialogmötet.

Under dialogmötet presenterade Dansk Industris Netværk om klimatilpasning hur nätverket arbetar och är organiserat. Botkyrka kommun och Stockholms Stad presenterade hur de arbetar med klimatanpassning och vilka utmaningar och behov, till exempel tjänster och produkter från privata aktörer, de ser framöver vad gäller klimatanpassning. Syftet med presentationerna var att inspirera deltagarna och visa goda exempel vad gäller nätverk och affärsmöjligheter kopplade till klimatanpassning, samt att visa vad det finns för framtida utmaningar och behov av tjänster kopplat till klimatanpassning i Stockholmsregionen.

Efter mötet fick företagen svara på en enkät med frågor om klimatförändringar, klimatanpassning och deras intresse för att ingå i ett regionalt nätverk för klimatanpassning. Ett antal företag som identifierats

som särskilt intressanta, men som inte hade möjlighet att delta i dialogmötet, fick möjlighet att besvara enkäten i efterhand. Totalt svarade 13 företag på enkäten. En majoritet av företagen är större företag men även medelstora företag, mikroföretag, enskilda näringsidkare och branschföreningar svarade (se Tabell 1).

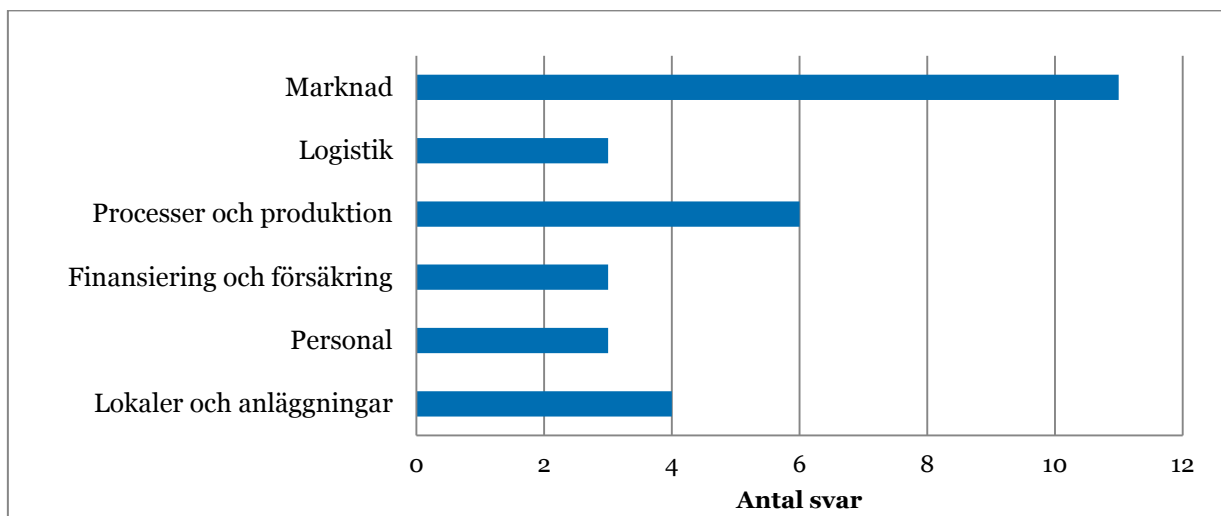
Typ av organisation	Antal svar
Stora företag (fler än 250 anställda)	8
Medelstora företag (50-249 anställda)	2
Mikroföretag (färre än tio anställda)	1
Enskild näringsidkare/egenföretagare	1
Branschförening/intresseorganisation	1

Tabell 1. Beskrivning av vilken typ av organisation som svarat på enkäten.

Nedan presenteras svaren från enkätundersökningen med kommentarer från rapportförfattarna.

Samtliga företag (13 av 13) som svarade på enkäten tror att de kommer att påverkas av klimatförändringar. Av dessa tror elva företag att de kommer påverkas både på kort (redan i dagsläget eller inom tre till fem år) och på lång sikt (längre än fem år). Ett företag tror att det enbart kommer påverkas på lång sikt. Frågan om anpassning till ett förändrat klimat verkar således vara en aktuell fråga redan idag, eller i all fall i närtid, för företagen som deltog på dialogmötet.

Merparten av företagen (11 av 13) tror framförallt att deras marknad kommer påverkas av klimatförändringar, se Figur 2. Några av företagen kommenterade också att de främst kommer att påverkas genom att de kommer att behöva anpassa sitt erbjudande och att deras affärsmöjligheter därmed kommer förändras. Även processer och produktion, samt lokaler och anläggningar, är områden som flera företag tror kommer att påverkas av klimatförändringar (6 respektive 4 företag har svarat att man tror att dessa områden kommer att påverkas). Företagen tror inte att logistik, personal, finansiering och försäkringar kommer att påverkas i lika hög utsträckning.

Figur 2 Hur tror du att ditt företag kommer att påverkas av klimaförändringar? Flera svarsalternativ var möjliga att kryssa i.

Av företagen som svarat på enkäten uppger nästan alla (12 av 13) att de tror att det finns affärsmöjligheter kopplade till klimatanpassning. Ett företag tror att det kanske finns affärsmöjligheter kopplade till klimatanpassning. De flesta (10 av 13) tror också att dessa affärsmöjligheter finns på både kort och lång sikt, medan ett företag främst tror att affärsmöjligheterna finns på kort sikt och ett företag främst tror att de finns på lång sikt. Svaren pekar mot att det finns en samstämmig uppfattning om att klimaförändringar och klimatanpassning kan innebära affärsmöjligheter.

Företagen ombads också att beskriva vilken typ av affärsmöjligheter de ser kopplade till klimatanpassning. Generellt upplevs affärsmöjligheterna finnas inom de områden där de redan verkar. Till exempel kan klimatanpassning leda till att nya specialiserade erbjudanden inom redan existerande verksamhetsområden utvecklas, samt inom nya samarbetsformer och samarbeten. Respondenterna uppger vidare ett antal verksamhetsområden där de ser affärsmöjligheter med koppling till klimatanpassning. Dessa områden är dagvattenhantering, produkter för att hantera förändrade nederbördsmönster, rådgivande tjänster, försäkringar och kapitalförvaltning, nya informativa tjänster, utredningar, strategisk planering samt nya tekniska lösningar.

De flesta företag (10 av 13) uppger att de skulle vara intresserade av att vara med i ett regionalt nätverk för klimatanpassning. Resterande tre företag svarar att de *kanske* skulle vara intresserade att delta i sådant nätverk. Det är viktigt att påpeka att de företag som deltog på dialogmötet antagligen är företag som redan har ett grundintresse av att jobba med klimatanpassning och därför är det inte särskilt förvånande att de också är intresserade av att vara med i ett nätverk för klimatanpassning. Resultatet pekar ändå mot att det, av flera anledningar, verkar finnas ett intresse från näringslivets sida att delta i ett framtida regionalt nätverk.

Företagen uttrycker exempelvis att ett nätverk är intressant eftersom det kan leda till nya affärsmöjligheter genom eventuella nya förfaranden för upphandling och finansieringsmöjligheter. Även kunskaps- och erfarenhetsutbyte beskrivs som viktiga anledningar att medverka. Samverkan mellan olika aktörer lyfts också fram som en viktig grund för att utveckla smartare lösningar och nå bättre resultat inom klimatanpassning. Nätverket skulle också kunna skapa bättre förutsättningar för företag att komma in tidigare i planeringsprocessen. Vidare beskriver ett företag att det finns ett behov av ett nätverk för klimatanpassning där näringslivet ingår eftersom det idag saknas sådana nätverk. Textruta 2 återger några av företagets uttalanden om varför det skulle vara intressant att vara med i ett regionalt nätverk för klimatanpassning.

”Vi behöver skapa nätverk med akademi, kommun, myndigheter och så vidare för att utveckla nya affärsmodeller, samarbetsformer och finansieringslösningar.”

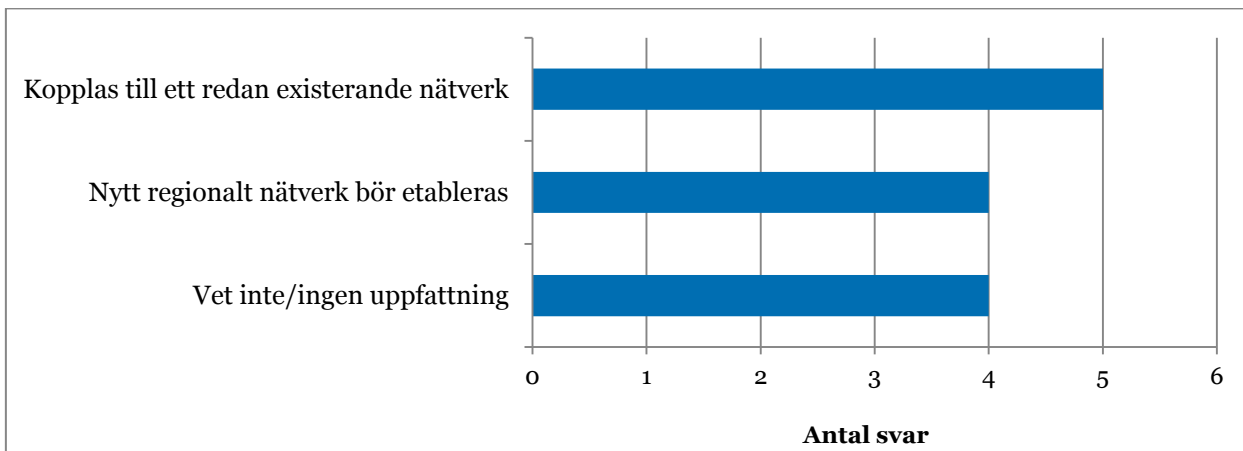
”Då finns bättre möjlighet att komma in tidigt i planeringen, vilket skapar bättre förutsättningar att hitta smarta lösningar.”

”Det finns inte några egentliga nätverk där företag i näringslivet som möter nya risker pratar klimatanpassning.”

Textruta 2. Företag om varför det skulle vara intressant att vara med i ett regionalt nätverk för klimatanpassning.

Enkätundersökningen innehöll också ett antal frågor om hur ett nätverk för klimatanpassning skulle kunna organiseras. Om ett regionalt nätverk för klimatanpassning etablerades skulle ett alternativ kunna vara att koppla det till ett redan existerande nätverk (till exempel Stockholm Cleantech). En annan möjlighet skulle kunna vara att etablera ett nytt nätverk. Figur 3 visar respondenternas svar på dessa frågor.

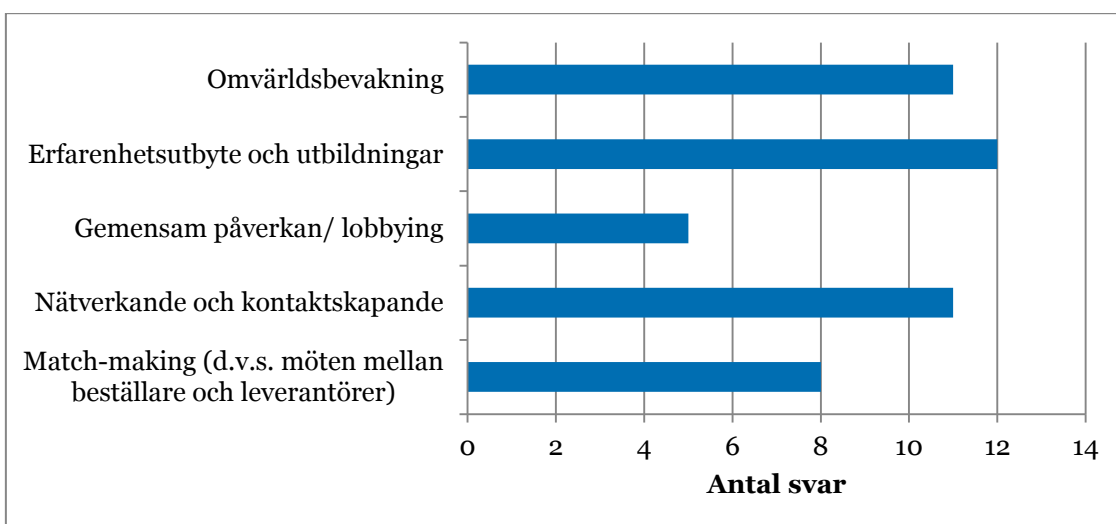
Ungefär lika många företag som föredrar att nätverket för klimatanpassning ska kopplas till ett redan existerande nätverk (5 företag) föredrar att ett nytt regionalt nätverk etableras (4 företag). Flera av företagen har inte någon uppfattning i denna fråga (4 företag). De flesta företag (12 av 13) tycker att såväl privata som offentliga aktörer samt universitet/högskolor och civilsamhälle ska ingå i nätverket. Ett företag tycker att endast privata aktörer ska ingå i nätverket.

Figur 3. Skulle du föredra att ett regionalt nätverk för klimatanpassning kopplades till ett redan existerande nätverk (till exempel Stockholm Cleantech) eller att ett nytt nätverk etablerades?

Enkäten innehöll också frågor om vilka aktiviteter nätverket borde anordna och hur ofta nätverket borde anordna träffar. Företagen tycker generellt att nätverket ska anordna flera olika typer av aktiviteter som till exempel omvärldsbevakning, erfarenhetsutbyte, nätverkande och kontaktskapande samt match-making (se Figur 4).

Respondenterna tycker dock inte att nätverket ska ägna sig åt påverkan/ lobbying i någon större utsträckning. De flesta företag (7 stycken) tycker att nätverket ska anordna träffar ungefär två gånger om året. Flera företag (5 stycken) menar dock att nätverket borde anordna träffar oftare än så, ungefär en gång i kvartalet. Några av företagen uppger att det är svårt att svara på hur ofta nätverket borde träffas innan det har etablerats.

Figur 4. Vilken typ av aktiviteter tycker du att nätverket borde anordna? Flera svarsalternativ var möjliga att kryssa i.

Sammanfattningsvis visar enkätundersökningen att:

- Företagen tror att de kommer att påverkas av klimatförändringar. Främst tror de att deras marknad kommer att påverkas, men även deras produktion, processer, lokaler och anläggningar, kommer att påverkas.
- Företagen tror att det finns affärsmöjligheter kopplat till klimatförändringar. Affärsmöjligheterna tror man dels finns inom företagets nuvarande verksamhetsområden och dels kopplade till utvecklingen av nya samarbetsformer, tjänster och produkter, för att hantera klimatförändringar.
- Det finns ett intresse från näringslivet att vara med i ett regionalt nätverk för klimatanpassning.
- Deltagande i ett nätverk för klimatanpassning är intressant av olika anledningar, till exempel för att det kan leda till nya affärsmöjligheter, erbjuda kunskaps- och erfarenhetsutbyte samt öka samverkan mellan olika aktörer.
- Nätverket skulle kunna kopplas till redan existerande nätverk eller så skulle ett helt nytt nätverk kunna etableras.
- Företagen föredrar att privata och offentliga aktörer samt, universitet/ högskolor och civilsamhälle ingår i nätverket.
- Nätverket bör anordna olika aktiviteter såsom omvärldsbevakning, erfarenhetsutbyte, nätverkande, kontaktskapande och match-making (möten mellan leverantörer och beställare).
- Företagen tycker att nätverket bör träffas regelbundet, ungefär två till fyra gånger om året.

5 Slutsatser och rekommendationer

Utifrån omvärldsanalysen, intressent- och aktörsanalysen samt resultaten från dialogmötet drar författarna följande slutsatser och ger följande rekommendationer:

- Företagen som medverkade i dialogmötet tror att de kommer påverkas av klimatförändringar, menar att det finns affärsmöjligheter kopplat till anpassning och är intresserade av att medverka i ett regionalt nätverk för klimatanpassning.
- Länsstyrelsen bör fortsätta dialogen med näringslivet (särskilt deltagarna i dialogmötet), samt övriga aktörer vilka bör ingå i nätverket, vad gäller etablerandet av ett regionalt nätverk för klimatanpassning. Nästa steg bör vara att bjuda in alla aktörer, vilka förväntas ingå i nätverket, till ett gemensamt dialogmöte.
- Om ett regionalt nätverk etableras så bör det fokusera på nya affärs- och samarbetsmöjligheter, omvärldsbevakning, erfarenhetsutbyte, utbildningar, nätverkande, kontaktskapande och match-making.
- Om ett regionalt nätverk etableras så bör det inkludera privata aktörer och offentliga aktörer samt universitet/högskola och civilsamhället. Det är dock viktigt att näringslivet inte hamnar i skymundan utan blir välrepresenterat i nätverket. Inbjudan till nätverket bör gå ut brett och till ett stort antal företag. Både stora och små företag bör bjudas in till nätverket. Klimatanpassning är en ny marknad för många företag och i likhet med när miljöteknik ska exporteras till nya marknader så bör större företag stimuleras att agera draglok åt mindre företag (Swentec, 2009). Stora företag kan agera huvudleverantörer och involvera mindre företag som underleverantörer. Många gånger kan större företag vara viktiga försäljningskanaler som kan hjälpa mindre företag att etablera sig på nya marknader

Referenser

2050, 2014, Baserat på underlag från CDP: Hur ser nordiska företag på fysiska effekter av klimatförändringar?

André, K., Simonsson L., Gerger Swartling Å. & Linnér B-O., 2012. Method Development for Identifying and Analysing Stakeholders in Climate Change Adaptation Processes, Journal of Environmental Policy & Planning, 14:3, 243-261

Clean, <http://cleancluster.dk/>

Dansk Industri - Netværk om klimatilpasning:
<http://di.dk/Shop/Netvaerk/Produktside/Pages/Produktside.aspx?productId=9319>

Danish Water Forum, <http://www.danishwaterforum.dk/>

Klimatguiden, <http://ilmasto-opas.fi/sv/yhteystiedot>

Klimatilpasning, http://www.miljodirektoratet.no/no/Klimatilpasning_Norge/Forside2/

London climate change adaptation, <https://www.london.gov.uk/priorities/environment/vision-strategy/managing-climate-risks-and-increasing-resilience>

London Climate Change Partnership, <http://climatelondon.org.uk/lccp>

Länsstyrelsen Stockholm, 2013, Dnr: 100-1535-2013, Regionala planer för klimatanpassningsarbetet, RB39 Delrapportering: Sammanställning, redovisning och jämförelse av klimatanpassningsarbetet på kommunal nivå.

Länsstyrelsen Stockholm, 2014. Ett robust samhälle – Regional handlingsplan för klimatanpassning i Stockholms län.

SOU 2007:60 Klimat- och sårbarhetsutredningen

Swentec, 2009. Handlingsplan för svensk miljöteknik

UKCIP, <http://www.ukcip.org.uk/>

Bilaga 1 – Program dialogmöte 28 november 2014

Nya lösningar för klimatanpassning– näringslivets roll

8.30 Registrering med kaffe och smörgås

9.00 Inledning och syfte med dagens möte

Lovisa Lagerblad, Länsstyrelsen i Stockholms Län och Philip Thörn, IVL Svenska Miljöinstitutet

09.30 Klimatanpassningsnätverk för näringslivet i Danmark

Christina Busk, Dansk Industri, koordinator för nätverket Netværk om klimatilpasning i Danmark, presenterar hur nätverket jobbar, näringslivets roll i klimatanpassningsarbete och affärsmöjligheter kopplade till klimatanpassning

10.15 Erfarenheter från Botkyrka kommun

Gunilla Isgren, Botkyrka kommun, presenterar hur kommunen arbetar med klimatanpassning och vilka behov kommunen ser framöver

10.45 Kaffepaus

11.00 Erfarenheter från Stockholm stad

Linda Persson, Stockholm stad, presenterar stadens pågående arbete med att ta fram en handlingsplan för klimatanpassning

11.30 Sammanfattning av dagen och hur vi går vidare

Lovisa Lagerblad, Länsstyrelsen i Stockholms Län och Philip Thörn, IVL Svenska Miljöinstitutet

12.00 Lunch

Länsstyrelsen Stockholm

En investering för framtiden

EUROPEISKA UNIONEN
Europeiska regionala
utvecklingsfonden

IVL Svenska
Miljöinstitutet

IVL Svenska Miljöinstitutet AB, Box 210 60, 100 31 Stockholm
Tel: 08-598 563 00 Fax: 08-598 563 90
www.ivl.se